

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา และปัจจัยบางประการว่ามีผลต่อพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็กวัย 2 - 3 ปีหรือไม่ โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ เด็กที่เข้าเรียนในงานวิชาการพัฒนาเด็กเล็กของศูนย์สุขวิทยาจิตและศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กของโรงพยาบาลราชวิถี จำนวนทั้งหมด 110 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้คือ

1. อายุระหว่าง 2 ปี 6 เดือน - 3 ปี 6 เดือน
2. มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้ตามเกณฑ์การประเมินพัฒนาการของเด็กไทยที่สร้างขึ้นโดยกองสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ภายใต้การสนับสนุนขององค์การอนามัยโลก (2533)
3. เป็นเด็กปกติไม่มีปัญหา ซึ่งสังเกตได้ทั้งด้านร่างกาย ด้านการได้ยิน และสติปัญญา โดยพิจารณาจากรูปลักษณะภายนอก สังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะพูดคุยสนทนาโต้ตอบและประวัติพัฒนาการจากแฟ้มประวัติส่วนตัวของเด็กซึ่งประเมินโดยพยาบาลจิตเวชหรือจิตแพทย์ผู้ดูแลเด็ก ก่อนเริ่มทำการประเมินพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้แก่
 - 3.1 มีภาวะโภชนาการอยู่ในระดับปกติ (ประเมินจากน้ำหนักและส่วนสูงตามอายุของเด็ก)
 - 3.2 ไม่มีความพิการทางระบบประสาทหรือสมอง เช่น ไม่เป็นเด็กปัญญาอ่อน ไม่เป็นเด็กออตติสติก (Autistic child) ลักษณะแขนขาไม่ลีบ นั่งและเดินได้ปกติ
 - 3.3 ไม่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือการพูด เช่น ไม่เป็นใบ้ และหูไม่หนวก

4. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
 - 4.1 ไม่มีโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัว
 - 4.2 ไม่เคยเจ็บป่วยรุนแรงในระยะเวลา 1 เดือน ก่อนวันประเมินพัฒนาการความสามารถด้านการช่วยเหลือตนเองของเด็กและก่อนวันที่บิดามารดาตอบแบบสอบถาม
 5. บิดาและมารดาอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับเด็กและเป็นผู้เลี้ยงดูหลัก
 6. บิดาและมารดาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
- ซึ่งเมื่อคัดเลือกรายอย่างประชากรตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 77 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมด (110 ราย)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้ทั้งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและนำมาจากแบบสอบถามมาตรฐานที่ผู้อื่นแปลมาใช้ สำหรับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา จิตแพทย์และนักจิตวิทยาที่ทำงานด้านพัฒนาการเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านดังนี้ นายแพทย์ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูลสุข สิริยาภรณ์ อาจารย์ สุพิศ ศาสตร์สิงห์ อาจารย์ เตือนใจ อินทุโสมา และอาจารย์ วรณช มีทรัพย์

1.3 นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

2. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 หมวดคือ

หมวดที่ 1. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ทั้งหมดจำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วย

- ข้อมูลส่วนตัวของเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ลำดับการเกิดของเด็ก
- ข้อมูลด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพการทำงานของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ลักษณะของครอบครัวเดี่ยวหรือขยาย เวลาที่บิดามารดาใช้ดูแลเด็กใน 1 วัน

หมวดที่ 2. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดานำมาจากแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวของ ปลินันท์ สกกลทอง (2531) ที่แปลมาจากแบบวัด Family Environmental Scale ของ Rudolf H. Moos และ Berrice S. Moos ซึ่งสำหรับการวิจัยนี้ นำมาใช้ 2 Dimensions ได้แก่

Relationship Dimensions และ System maintainace Dimensions
จำนวน 45 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังนี้

2.1 Relationship Dimensions ประกอบด้วย

2.1.1 Cohesion สมาชิกในครอบครัวต่างสนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน

2.1.2 Expressiveness สมาชิกในครอบครัวต่างแสดงความรู้สึก
ของตนออกมาอย่างเปิดเผย

2.1.3 Conflict สมาชิกในครอบครัวมีความขัดแย้ง แสดงความ
โกรธและความก้าวร้าวต่อกันอย่างเปิดเผย

2.2 System Maintenance Dimensions

2.2.1 Organization สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมกันในการ
วางแผน ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

2.2.2 Control สมาชิกในครอบครัวอยู่ภายใต้กฎระเบียบและแบบ
แผนในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด

หมายเหตุ แต่ละ Subscale มีคำถาม 9 ข้อ 9 คะแนน และข้อคำถาม
แต่ละด้านจะ เรียงกันไปตามลำดับในแบบสอบถาม ตั้งแต่ข้อ 1-45
เช่น ข้อความที่แสดงถึง Cohesion อยู่ใน ข้อ 1 ,
Expressiveness อยู่ในข้อ 2 , Control
อยู่ในข้อ 5 , Cohesion อยู่ในข้อ 6

การให้คะแนน

ให้คะแนนตามแบบเฉลยของ Moos and Moos (Moos H.Rudolf, 1974
อ้างถึงใน บดินทร์ สกฤททอง, 2531) โดยนับคะแนนข้อที่ผู้ตอบขีด/และตรง
ตามแบบเฉลยจะได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ตรงให้คะแนนเป็น 0 ได้คะแนนเท่าใด
รวมแต่ละหลักเป็นค่าคะแนนดิบของแต่ละ Subscale ซึ่งเต็ม 9 คะแนน ใช้
percentile ที่ 50 เป็น cut of point ของคะแนนดิบแต่ละ Subscale

หลักการประเมิน

สัมพันธภาพดี คือ ทั้งบิดาและมารดา มีคะแนนสัมพันธภาพมากกว่า 4.5 คะแนน
ในด้าน Cohesion, Expressiveness และ Organization มีคะแนน
สัมพันธภาพในครอบครัวน้อยกว่า 4.5 คะแนนในด้าน Conflict และ Control
สัมพันธภาพไม่ดี คือ ทั้งบิดาและหรือมารดา มีคะแนนสัมพันธภาพน้อยกว่า 4.5
คะแนน ในด้าน Cohesion, Expressiveness และ Organization
มีคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวมากกว่า 4.5 ในด้าน Conflict และ
Control

หมวดที่ 3. แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 18 ข้อ โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้ถามบิดาและมารดาเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะดังนี้

3.1 ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ประเมินวิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งบิดาหรือมารดา ใช้ปฏิบัติต่อเด็กในกิจกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็ก ในด้านการรับประทานอาหาร การทำความสะอาดร่างกายและแต่งตัว และการขับถ่ายใน 3 สถานการณ์ คือ

3.1.1 การปฏิบัติของบิดาหรือมารดา ในการกระตุ้นหรือฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง

3.1.2 การปฏิบัติของบิดาหรือมารดา เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเอง

3.1.3 การปฏิบัติของบิดาหรือมารดา เมื่อเด็กไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง โดยในแต่ละข้อคำถาม จะมีข้อคำตอบให้เลือก 1 ตัวเลือก ซึ่งเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่บิดาหรือมารดา ใช้ปฏิบัติกับบุตรบ่อยที่สุด จากข้อคำตอบ 4 ตัวเลือกที่แสดงถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ แบบประชาธิปไตย แบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือแบบเพิกเฉย

3.2 เกณฑ์ในการให้คะแนนและจัดกลุ่ม

ในแต่ละข้อคำถามที่ผู้ตอบเลือกจะให้ 1 คะแนน ทุกคำตอบแล้วนำมาแบ่งประเภท การอบรมเลี้ยงดูโดยกำหนด เกณฑ์ในการจัดกลุ่มดังนี้

3.2.1 กลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบ เผด็จการหรือเข้มงวดกวดขัน คือ บิดาหรือมารดาที่ให้คำตอบในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการหรือเข้มงวดกวดขัน ร้อยละ 60 ขึ้นไป

3.2.2 กลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ บิดา หรือมารดาที่ให้คำตอบในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 60 ขึ้นไป

3.2.3 กลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป คือ บิดาหรือมารดาที่ให้คำตอบในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ร้อยละ 60 ขึ้นไป

3.2.4 กลุ่มที่อบรมเลี้ยงดูแบบเพิกเฉย คือ บิดาหรือมารดาที่ให้คำตอบในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบเพิกเฉย ร้อยละ 60 ขึ้นไป

หมวดที่ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็ก
จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเอง
ของเด็ก ในด้านการรับประทานอาหาร จำนวน 3 ข้อ การทำความสะอาด
ร่างกายและแต่งตัว จำนวน 6 ข้อ และการขับถ่าย จำนวน 2 ข้อ ซึ่งผู้วิจัย
สร้างขึ้นเอง โดยพิจารณาเอาเฉพาะกิจกรรมที่เด็กวัย 2 1/2 - 3 1/2 ปี
สามารถทำได้ด้วยตนเอง จากแบบวัดพัฒนาการของเด็กไทยที่สร้างโดยกอง
สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
ในปี พ.ศ.2533 ซึ่งจะให้มารดาเป็นผู้ประเมิน โดยพิจารณาเทียบตามเกณฑ์
ตัดสินที่ผู้วิจัยตั้งไว้

เกณฑ์การตัดสินระดับพฤติกรรม

เกณฑ์ตัดสิน ระดับการแสดงพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็ก พิจารณา

จากพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็กในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา ดังนี้

ก. เด็กทำได้ด้วยตนเองทุกครั้งหรือแทบทุกครั้ง หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรม

ในการช่วยเหลือตนเอง ได้ 6-7 ครั้ง ใน 7 ครั้ง

ข. เด็กทำได้ด้วยตนเองบ่อยครั้ง หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมในการช่วยเหลือ
ตนเองได้ 4-5 ครั้ง ใน 7 ครั้ง

ค. เด็กทำได้ด้วยตนเองบางครั้ง หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมในการช่วยเหลือ
ตนเองได้ 1-3 ครั้ง ใน 7 ครั้ง

ง. เด็กไม่เคยทำด้วยตนเอง หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงพฤติกรรมในการ
ช่วยเหลือตนเองเลย

การให้คะแนน ถ้าพฤติกรรมของเด็กตรงกับข้อเลือก

ก. ให้ 4 คะแนน

ข. ให้ 3 คะแนน

ค. ให้ 2 คะแนน

ง. ให้ 1 คะแนน

การคิดคะแนนและการจัดกลุ่ม

1. รวมคะแนนพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็กแต่ละคน ตามการให้
คะแนนดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ คะแนนรวมด้านการ
รับประทานอาหาร คะแนนรวมด้านการทำความสะอาดร่างกายและ
แต่งตัว คะแนนรวมด้านการขับถ่าย และคะแนนรวมของพฤติกรรม
ความช่วยเหลือตนเองของเด็กทุกด้าน (การช่วยตนเองโดยรวม)

2. คำนวณหาคะแนนเฉลี่ย (x) พฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองในแต่ละด้าน
และรวมทุกด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3. นำคะแนนพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองแต่ละด้านและรวมทุกด้านของเด็กแต่ละคน มาเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้
- กลุ่มที่ 1 ได้แก่ เด็กที่มีคะแนนรวมในแต่ละด้านหรือรวมทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ($>\bar{x}$)
 - กลุ่มที่ 2 ได้แก่ เด็กที่มีคะแนนรวมในแต่ละด้านหรือรวมทุกด้านต่ำกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์เฉลี่ย ($\leq \bar{x}$)

2.2 แบบวัดพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองของเด็ก นำมาจากแบบคัดกรองพัฒนาการเด็กไทย (Thai Developmental Screening Test) ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2533 โดยกองสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข และคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล แบบวัดนี้สามารถวัดการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กได้ 5 ด้าน คือ

- 2.2.1 พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (Gross motor development)
- 2.2.2 พัฒนาการด้านการมองเห็นและใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Vision and fine motor development)
- 2.2.3 พัฒนาการด้านการได้ยิน ภาษา และการพัฒนาความคิดรวบยอด (Hearing , language and concept development)
- 2.2.4 พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง (Self-help skills development)
- 2.2.5 พัฒนาการด้านทักษะทางสังคม (Social skills development)

ดัชนีวัดพัฒนาการนี้ เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ทดสอบเพื่อค้นหาพัฒนาการที่ล่าช้าของเด็กตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก และเป็นแบบวัดที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย เพื่อใช้กับเด็กไทยโดยเฉพาะ ในการศึกษาวิจัยเฉพาะพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตัวเองของเด็กอายุ 2-3 ปี ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ตามพัฒนาการตามวัยของเด็ก ผู้วิจัยนำแบบวัดพัฒนาการนี้มาใช้วัดพัฒนาการในด้านการช่วยเหลือตัวเองของเด็ก เพื่อคัดเด็กที่สามารถทำผ่านเกณฑ์เข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดา แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยเหลือตนเองของเด็ก และแบบสอบถามการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กไปทดลองใช้กับกลุ่มมารดาของเด็กอายุระหว่าง 2 1/2 - 3 1/2 ปี ซึ่งนำเด็กมาฝากเลี้ยงในศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยตั้งไว้ทุกประการ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงด้วยการหาความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1. วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีการให้คะแนนแบบ Dichotomous โดยใช้สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงแบบคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Reliability) สูตรดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2525)

$$K-R_{21} r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{nS_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{xx} = สัมประสิทธิ์ความเที่ยง
 n = จำนวนข้อสอบในแบบสอบถาม
 \bar{X} = มีขนิมเลขคณิตของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดา = 0.75

สำหรับค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ได้วิเคราะห์ออกเป็นรายด้านดังนี้

- แบบเพด็จการหรือเข้มงวดกวดขัน ได้ค่าความเที่ยง = .80
- แบบประชาธิปไตย ได้ค่าความเที่ยง = .95
- แบบปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ได้ค่าความเที่ยง = .81
- แบบเพิกเฉย ได้ค่าความเที่ยง = .76

2. วิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็ก ซึ่งมีการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) โดยวิธีของ Cronbach (ประคอง กรรณสูต, 2525) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง
 n = จำนวนข้อสอบถาม
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ (Variance of a single item)
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดหรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมความช่วยเหลือตนเองของเด็ก = 0.89

หมายเหตุ ขนาดของสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงที่ยอมรับได้สำหรับการวัดที่พิจารณาเป็นกลุ่ม = .66 (ประคอง กรรณสูต, 2525)

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

การ เก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิต เวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิต และผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี เพื่อขอความร่วมมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่พยาบาลวิชาชีพ พี่เลี้ยงเด็กประจำศูนย์ทั้งของงานวิชาการ เด็กเล็กของศูนย์สุขภาพจิตและศูนย์พัฒนาการ เด็กเล็กของโรงพยาบาลราชวิถี เพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา รายละเอียดของการตอบแบบสอบถาม และการคัดเลือกเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด
 3. เนื่องจากงานวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยของงานวิชาการ เด็กเล็ก ศูนย์สุขภาพจิต เมื่อผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ และวิธีการศึกษาแล้ว ทางงานวิชาการพัฒนาเด็กเล็กได้จัดประชุมชี้แจงรายละเอียดของวิธีการ เก็บข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การคัดเลือกเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด การใช้แบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจถูกต้องตรงกัน ในการ เก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ซึ่งผู้ช่วยวิจัยกลุ่มนี้จะช่วยเก็บข้อมูลด้วย
 4. ร่วมมือกับผู้ช่วยและพี่เลี้ยงที่ดูแลเด็กประ เมินพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองของเด็ก เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา
 5. กำหนดวัน เก็บข้อมูล โดยจะ เก็บในวันที่ศูนย์สุขภาพจิตได้จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ซึ่งจัดเป็นประจำทุก 2 เดือน
 6. ในวันประชุมผู้ปกครอง ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบิดาและมารดาให้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา วิธีการอบรม เลี้ยงดูและสัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดา โดยผู้วิจัยหรือผู้ช่วยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ความหมายของตัวเลือกและยกตัวอย่าง ให้บิดามารดาเข้าใจ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามข้อความที่ไม่เข้าใจหรือข้อสงสัยต่าง ๆ แล้วให้บิดามารดาตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยจะแยกให้บิดาและมารดาตอบคนละสถานที่ และไม่จำกัดเวลา
 7. สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงพยาบาลราชวิถี เมื่อผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลนั้น ทางศูนย์ฯ ได้จัดประชุมผู้ปกครองไปแล้ว ถ้าจะจัดประชุมซ้ำ ทางศูนย์ฯ เกรงว่าจะรบกวนผู้ปกครองมากเกินไป ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลโดยทำจดหมายปะหน้าแบบสอบถาม เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการตอบและได้เห็นถึงความสำคัญในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองของบิดาและมารดา กับผู้ปกครองที่มารับเด็ก แล้วให้นำแบบสอบถามไปตอบที่บ้าน
- สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ขาดเรียนในช่วง เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอยืมและที่ทำงานจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ และได้นำแบบสอบถามทั้งหมด ไปส่ง ให้กับตัวผู้ปกครองด้วยตัวเอง เพื่อที่จะ ได้อธิบายรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งทำการลงรหัส และบันทึกข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x (Statistical Package the Social Sciences) สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะการกระจายของตัวแปรทุกตัวของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทุกประเภทตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ไคสแควร์ (Chi-square)
3. เปรียบเทียบอายุเฉลี่ยของเด็กที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันโดยใช้ F-test
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองของเด็กแต่ละด้าน โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย